

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 22.

A városi főjegyző választása.

Nagyvárad város elárvult főjegyzői székét a szeptemberi közgyűlésen fogják betölteni. Még alig jelent meg a pályázati hirdetmény, már is megindultak a különféle kombinációk, tervezgetések, korteskedések nem csak a törvényhatósági tagok között, hanem a lapokban is.

Mindenesetre a főjegyzői állás egyike nem csak a legdiszesebbeknek, hanem a legfontosabbaknak is a városnál; működése körébe fontos közigazgatási dolgok tartoznak s azon kívül mint a polgármester helyettese, szükség esetén representálnia is kell. Ezért nem akadunk meg egy cseppet sem a nagy korteskedésen; de meg kell botránkozni minden jó érzésű embernek azon módozat felett, melyet bizonyos körök szóval és írásban elkövetnek, hogy saját titkos céljaikat leleplezzék. Ezek felekezeti velleitásokkal vádolják a törvényhatóság egy részét, hogy az ő felekezeti törekvéseikről eltereljék a figyelmet. Ez csunya képmutatás, a melynek ám nem ül fel senki. Beszéljünk nyíltan és tisztán.

Komolyan számbavehető jelölt csak kettő van: *Komlóssy József* tb. főjegyző, gazd. tanácsos és *Rimler Károly* rendőrkapitány.

Komlóssy József kora ifjúságától szolgálja a várost, hogy mily ernyedetlen szorgalommal, szakértelemmel, becsületességgel, azt minden törvényhatósági bizott-

sági tag tudja s erről tanubizonyságot is tett a törvényhatóság, mikor oly tüntetőleg ültette be a gazdasági tanácsnoki székbe. Azóta is csak dicsőretet hallhatunk működéséről, a melylyel igen sok ezret megtakarított a városnak.

És úgy látszik, hogy éppen ez a hibája *Komlóssynak*, legalább ezt akarják előtérbe állítani titkos céljaik takarásául azok a városatyák, a kik boszankodnak, mert céljaik kivitelében akadályul találják *Komlóssy Józsefet*.

Hát ez egészen új találmány a liberális igazságosztók között. Eddig a becsületes, szorgalmas tisztviselőt jutalmazták s alkalomadtán legalább azzal honorálták, hogy nem zárták el előle az emelkedés útját, sőt ezen törekvésében elősegítették.

Most azonban fordítottak ezen az egyedül igazságos szokáson. Ha megfelel valaki becsületesen az állásának, maradjon ott tovább, — minek haladjon előbbre.

Rimler Károly rendőrkapitányt tiszteljük, becsüljük, elismerjük, méltányoljuk működését, érdemeit. *Komlóssy* ugyan kezdettől fogva a központban, a jegyzői karban volt; jelenleg is tiszteletbeli főjegyző, mint polgármester-helyettes vezeti a város ügyeit közmegelegedésre, — de *Rimlert* is nem kevésbé alkalmasnak tartjuk a főjegyzői tiszt betöltésére.

Ámde jól ismerjük a célt, a melyet azok akarnak keresztül vinni, a kik *Rimler Károly* mellett olyan eszközökkel küzdenek, hogy nem álják az ellenpártot reakcióval vádolni.

Nagyon kilóg a lóláb.

Ne higgye azt *Rimler* rendőrkapitány, hogy az ő személye iránti rokonszenv vezeti ezeket a városatyákat. Dehogy! A valódi cél az, hogy egyik tiszteletbeli rendőrkapitányt ültethessék be *Rimler* örökébe.

Ilyen célzatnak, szó sincs róla, van létjogosultsága, de tessék azt nyíltan bevallani s a cél elérésére nyíltan törekedjenek, ne álutakon, gyanúsítgatásokkal.

Különbén a főjegyzői állás betöltését sokkal magasabb szempontból kell megítélni, nem pedig ilyen per mops dolgok előtérbe tolásával.

A becsületes, szorgalmas munkát jutalmazni, nem büntetni kell, mert ez által a legjobb városi tisztviselőnek is megbéníthatják a munkakedvét.

Feltűnő jelenség és elítélendő dolog, hogy minden városi tisztviselői állás betöltésénél a felekezeti kérdést rántják elő éppen azok, a kik a liberálist és felekezeti béke nevében nagy hangerővel verik a mellüket.

Ezzel pedig legtöbbet ártanak a jelölteknek!

Egy főispáni jubileum következményei.

A főispáni jubileumok dühöngenek egy idő óta Magyarországon. Gróf *Pálffy-Daun* teanci herceg, mosoni főispán, a múlt télen töltötte be főispánságának ötödik esztendejét, ezt az évfordulót tehát természetesen meg kellett ünnepelni. Az eszme *Pogány József* mosonyi

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Legendá.

Keller után: Tichy C.

Esti szellő rázza a fák koronáit. Oly barátságosan szól monoton éneke, mint mindig. És a csillagfény, mely megvilágította a nagy erdei rétet, semmivel sem volt kevésbé ünnepélyesebb és ezüstösebb, mint máskor.

Csak a virágos pázsit volt felturva, a tavaszi virágok összetörve, letiporva, nehéz lópatáktól mélyen legázolva.

Rómaiak ütközete volt nappal e most oly csendes helyen. A barbárok serege, mely szabadságért harczolt, nagy volt és örült vitézséggel küzdött, ez természetes; de egyenetlen és tanulatlan volt és azért szétszóratott, ez szintén természetes.

Halálcsend uralkodott a réten. Sok csendes alvó feküdt egymás mellett, római és barbár. És a hol ketten aludtak egymás mellett, úgy látszott, mintha a harczos győzelmi ruhában lenne, mivel ez nem viselt lánczot, a másik nem koszorút. Pedig ezért fáradozott mind a kettő.

Az erdőszélen két még életben levő római zsoldos feküdt közvetlen egymás mellett, a kik nehéz sebet kaptak. Az ifjabbnak jobb tüdejébe nyil hatolt, az öregebbet lánzsadófés érte altestén. Halálnak voltak eljegyezve mindaketten.

— Víz, csak egyetlen egy csepp víz! Az öreg felemeli a fejét és végigtekint a réten. Tulnan a másik oldalon patak folydogál. Tán száz lépésnyire lehet. És az öreg visszadül a gyepre.

— Messze van! Rövid idő múlva kérde társát: Vajjon senki sem jön a mieink közül a mi felsegítésünkre? A másik fejét rázza és fáradt, fájdalmas hangon mondja:

— Senki! Már messze vannak! Erre az öreget elfogja a kétségbeesés. — Legalább hát valamely barbár jönne, hogy társai holttesteim után nézzen s minket megtalálva rövid véget vetne kínjainknak.

— Ne zúgolódj, testvér, csak türelem! — Türelem ily fájdalmaknál és ily kilátás mellett, . . . jaj a sebem!

Egy időre elcsendesül minden; csak a szél bug és az aranyos csillagok vándorolnak az égen, magasan minden harcz és minden kín fölött.

Az öreg újból kérde: Susogni hallottalak, szóltái valamit?

— Imádkozom!
 — Imádkozol?

Borzongás fut végig az öreg testén. Aztán színtelen hangon mondja:

— Én is imádkozhatnám, mert nekem is van Istenem, . . . a Sion Istene.

Meglepetve néz reá a másik.

— Zsidó vagy?

— Igen. Isten elhagyta népünket. Ő nektek, rómaiaknak, adott győzelmet felettünk és ti felégettétek szent templomunkat és leromboltátok városunkat. Én magam is küzdöttem Jeruzsalem falain. Akkor nem féltém a halált és oly örömet haltam volna meg. Oh Jeruzsalem, szent, szeretett Jeruzsalem!

— Szegény barátom!

— Elfogtak és a római zsoldosok közé szorítottak. Akkor még erős férfi voltam és pártját kellett volna keresni bátorságomnak. S én római zsoldos, én e nép szolgája, mely előttem leggyűlöltebb minden nemzetnek között a földön, — szegény, gyázlat! . . . Ne haragudj reám, pajtás, mivel te is római vagy.

— Én nem haragszom reád.

— De lásd, mindig idegenben lenni remény nélkül és állandóan csak azt a gondolatot táplálni a szivben, hogy minden elveszett: haza és otthon, atya és anya, nő és gyermek, — oh, mily sors ez, tele buval és gyűlölettel, ezer tervvel és egyetlen egy kétségbeeséssel . . . És ifjúságom oly szép vala.

Megindulva nézi az ifjabb az öregnek tomboló fájdalmát.

— Mesélj valamit szép ifjúságodról.

A másik keserűen zokogni kezd és sir hosszan és erősen, mint egy gyermek. Lassankint megnyugszik. Aztán mozdulatlanul, behunyt szemmel fekszik. Végre szólni kezd, csendesen, mikéntha önmagában beszélne:

— Este volt. A nap lenyugodott és a hold

alispántól indult ki, *Hegyi Sándor* magyar-óvári községi főjegyző pedig — mint a moson-megyei jegyzők együletének elnöke — körlevelet intézett kollégáihoz, melyben felszólítja őket, hogy adakozzanak egy, a főispánnak ajándékozandó ezüst koszorura, az adományozott összegeket pedig más címek alatt számolják el a községek irodaátalányainak terhére. A dolog így is történt s a teanoi herceg a főispán, meghatva vette át a szép ezüst koszorút. A dolog azonban a belügyminiszterium tudomására jutott, a minnek nemcsak miniszteri, hanem büntügyi vizsgálat is lett a vége. A vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy az ezüst koszorú költségei érdekében, a községi irodaátalányi számadások meghamisítására főlhívó körlevél — mint a *Hazánk* írja — az alispáni irodából *Fogány József* alispán állítólagos tudtával és beleegyezésével került ki, a mint hírlik, a büntügyi vizsgálatot kéri bűnrészesség címén az alispánra is kiterjeszteni. Moson vármegyében kíváncsian várják, hogy a főispáni jubileumnak ez az utolsó furcsa akkordja most már miként fog elcsendülni. Hogy *Fogány József* — bármiként dőljön is el a kérdéses bűnpör — ezek után az alispáni állásra többé nem reflektálhat, azt befajeztetnek tartják.

Az országos kath. kongresszus epilógusa.

A jubileumi ünnepekkel együtt véget értek az országos kath. kongresszus tárgyalásai is. Amennyire terünk engedte figyelemmel kísértük e tárgyalásokat, de szükségesnek tartjuk még egyet-mást elmondani a befejező ülésről, mely az egésznek legfontosabb része volt. Legfontosabb nemcsak azért, mert itt hozták meg a szakosztályok tárgyalásain keresztül ment határozatokat, melyeknek végrehajtásától függ a kongresszus reális sikere, hanem azért is, mert itt merültek fel a legfontosabb tárgyak: a kath. egyetem és a kath. hitélet ügye.

Az egyszerű cisztercián tanár *Mihályffy Ákos*, bár szónoki tekintetben nem mérvőzhetik a kongresszusnak több előadójával, a legnagyobb hatást érte el a kongresszuson. És ezt leginkább előadása tárgyának köszönheti. A kath. egyetem ügye iránt immár fel van kelve a

katholikusok élénk érdeklődése. *Mihályffy Ákos* sokat tett e téren értekezéseivel, e tárgyról irt nagy munkájával s e gyűlésen elmondott beszédével, de a nagy közönségnél legtöbbet tett e téren az egyetemi czimerconkitás és kereszt-tördelés ügye, melynek hatása alatt áll még a keresztény Magyarország. Ha a lelkesedés mellé, mely a kongresszuson hatalmasan mutatkozott, hasonló mértékben járul az áldozatkészség is, remélhetjük, hogy aránylag rövid időn megérjük a kath. egyetem létesítését.

A befejező ülés másik kimagasló mozganata *Zichy Nándor* gróf beszéde volt a kath. hitélet fejlesztéséről. Megható volt az ősz vezér ajkairól hallani a kis katekizmus igazságait. Olyan egyszerűen, olyan meggyőződéssel magyarázta a hallgatóságának, hogy mi a hit, miben áll a hitélet s hogyan kell azt fejleszteni önmagunkban és másokban, ahogy csak az teheti, aki maga is igazán hitből él. Egy ékesen szóló, hitvalló püspök nagyobb hatással nem beszélhetett volna e tárgyról.

Méltóbb, szebb befejezést nem nyerhetett volna a kongresszus.

Szólnunk kell még valamit a bankettéről, mely a zárülés után a Vigadó emeleti éttermeiben folyt le, mintegy félezer ember részvételével. Nem akarunk referátát írni, elkésett dolog volna. De egy megjegyzéssel tartozunk némely liberális lapnak rosszakaratu közleményére vonatkozólag.

Egy helybeli lap is közli, hogy amint *Zichy János* gróf elmondta felkészítőjét a királyra, a zenekar a Gotterhaltéba kezdett, de csak néhány akkordot játszhatott, mert a közönség kívánságára a Hymnust kellett játszania. S ezt a néhány akkordot már — a reakzionárius mágnásoknak s a néppártiak írja fel a rövidítő és mindenütt gyanúsító riporter-ész.

E sorok írója jelen volt a banketten és látta az, hogy ott — katonai zenekar játszott s ez a körülmény mindent megmagyaráz. Persze, a ki minden áron gyanúsítani akar, az nem látja meg az ilyen egyenes magyarázatot.

*

A kath. nagygyűléssel kapcsolatban más

kongresszusok és ünnepélyek is tartattak a fővárosban.

Legnépesebb volt az eucharistikus kongresszus, melyen mindvégig *Majláth* püspök elnökölt, kit a nagygyűlés is folyton elhalmozott hódolata, tisztelete és ragaszkodása jeleivel.

Az ünnepélyek közül ki kell emelnünk a *Központi Kath. Legényegylet* szépen sikerült jubilaris ünnepélyét, melyet a zászlóanya: *Wenckheim* Frigyes grófné, továbbá *Firczak* Gyula és *Majláth* Gusztáv gróf püspökök is kitüntettek magas megjelenésükkel, ez utóbbi kedves kis beszédet is intézett az iparos legényekhez s büszkén hivatkozott reá, hogy két évig ő is volt legényegyleti elnök.

Az ünnepélyek sorozatát a *növendékpapok* kedves ünnepélye zárta be a Szt. István-Társulat dísztermében.

Ugyanők a budavári Szent István-kápolnában szerdán reggel 8 órakor hálaadó isteni tiszteletet mondattak a kereszténység jubileuma alkalmából. Az ünnepi misét *Császka* György kalocsai érsek végezte fényes segédlettel. Az ünnepélyes istentiszteleten a magyarországi növendékpapságnak 70 tagu küldöttsége, nagy számu és előkelő közönség volt jelen.

Jó gondolat volt, illő is volt, hogy azok is kivették részüket a jubileumból, a kikre oly nagy feladat vár a magyarországi kereszténység legújabb századában.

Programm töredék.

Ma kezdi meg Nagyvárad város ujonnan alakított községi iskolaszéke működését. A községi iskolaszék tagjai elenyésző csekély kivétellel ugyanazok, a kik a múltban voltak.

Az el nem lankadó energia mellett türelem, fáradhatlan munkakedv a közjóért, áldozatra kész s jóakarattal által vezetett cselekvési vágy és kitartás kell, hogy áthassa az iskolaszék minden tagját; mert nagy és következményeikben messze kiható dolgok azok, a melyek a községi iskolaszék által megoldásra várnak.

A megvalósítandó programot két nagy csoportra lehet osztani; ezek: a) *Az iskolák továbbfejlesztése*; b) *Személyi és apróbb ügyek*. Lássuk ezeket rendre.

már az égen tündökölt. Ugyanaz a hold, a mely most . . . A mezőket csend és magány űlte meg. En anyám oldalán ballagtam; még gyermek voltam. Anyám oly szép volt és oly kedves. Mintha hallgatag angyal lépdegelt volna mellettem, bátorításomra vala. Aztán félelem és remegés szállott meg engem. Anyám komolyabb és ünnepélyesebb volt, mint máskor. Hangja reszketett, mikor hozzám szólt: A prófétához megyünk. Hadd lássad őt és ha férfi léssz, mondhasd, hogy én vezettelek hozzá. Magányos udvar tünt elő, mely előtt kut vala. A kútnál egy csoport férfi állt és kissé oldalt asszonyok és gyermekek.

— Ott a próféta! — mondá anyám. Ekkor ismét félre kezdtem és erősen fogtam ruháját.

— Itt vannak a halottak, a kiket fel támasztott? — kérdeztem akadozva.

— Ugy gondolom ne, gyermekem — válaszolt az anya.

— De ha hívni fogja a vihart, ellenmondtam tovább.

— Ő nem hitta még a vihart, hanem lecsendesítette, vigasztalt a jó anya.

Igy jutottunk az asszonyok és gyermekekhez. Mind a prófétához akart járulni. De néhány férfi jött és mondá: A mester fáradt. Hagyjátok békében és menjetek haza!

De az asszonyok nem hagyták magukat elutasítani. Erre a férfiak bosszusak lettek és pirongatva mondták, hogy távozzunk. Ekkor néhány asszony megfordult és anyám is kézen fogott és szomoruan monda: egyre haza, fiam!

Ekkor azonban a kútnál egy hang csendült meg; oly tisztán, hogy kiki hallotta és oly csodálatosan, hogy a szív legmélyéig hatolt, a próféta szava:

— Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni és ne tiltsátok őket; mert ilyeneké a mennyeknek országa.

Éles örömsikoly hangzott el a gyermekek ajkairól, ut nyílt meg a férfiak csoportja között és az anyák a próféta elé járultak gyermekeikkel.

És én láttam őt.

Római, én zsidó vagyok; de mondom neked ugy nézett ki, mint egy Isten.

Te nem voltál Jeruzsálem szent templomában, te sohasem éreztél, mily félnék és boldog az ember az Isten közelében; különben halvány képét rajzolhatnád magad elé annak, mint lángolt szívünk azon a mezősíkon, melyen a próféta állt.

És oly szelid volt ő. Minden gyermekkel beszélt és mindegyiket megáldotta. Én a legutolsó voltam. Félnék, kimeresztett szemekkel álltam a szent előtt és amikor felém intett, oly kimondhatlan aggodalom fogott el, hogy hangosan felkiáltottam. De mihelyt megérintett, elállt a szavam. Ugy éreztem, mintha a szívem megállt volna, mintha rögtön meg kellene halnom és üdvözülöm.

A kut párkányára ült, engem térdeire emelt fel és fejemet gyengéden a mellére hajtotta.

Hang nem hallatszott, az ég mint arany

tündökölt felettem és én hallottam szive dobogását.

Aztán fölém hajolt, hogy megáldjon. Halk, jóságos hangon mondá:

— Gyermekeim, ismét fel fogsz engem találni?

*

— Testvér . . . testvér, engedd, hogy megérintselek, engedd, hogy megcsókoljalak . . . te . . . te láttad a Megváltót.

— A megváltót?

— Azt, kit te prófétának mondasz; ki maga az Isten volt, Jézust, a názárethit.

— Te ismered őt, római?

— A testem lázban égett és ezer görög rázta szívemet szavaidnál, én Jézus szolgája, keresztény vagyok.

— Keresztény vagy?

A két férfi farkasszemet nézett, perczeig, míg a római kimerülten hátrahanyatlott, az öreg közvetlen közelbe. És töredezett, susogó hangon fojtatta: — Néped megölte őt, tudod te azt?

— Tudom.

— Megölte keresztfán, az ünnep előtt.

— Tudom.

— És vére reátok szállt.

— Római, azt is tudom.

Mély csend. Aztán mondja az öreg: Én nem láttam őt meghalni; én még fiatal voltam az ünnephez. De anyám látta őt a keresztén. Sohasem lett többé vidám és korán halt meg . . .

Az iskolák továbbfejlesztése.

Az elemi iskolák továbbfejlesztése olyan égető szükséges valami, a mely elől — bármennyire akar, nem térhet ki Nagyvárad város közönsége. Míg maga a város fejlődik, halad; addig fejlődnie, haladnia kell tanúgyeinek is, mert fejlődésében csak ez esetben haladhat igazán *előre*. Meg aztán jaji is az olyan városnak, jaji az olyan nemzetnek a melynek iskolaügye visszaesést mutat; hiszen e téren már a *stagnálás* is a bizonyos halál látható jele a népek történetében. Nálunk az elemi iskolák tovább fejlesztése legelső sorban a párhuzamos osztályoknak az egész vonalon való kifejlesztését, általánossá tételét vonja maga után. Párhuzamos osztály most 3 van; de ezek közül is kettőben ideiglenes tanerők tanítanak; ezek az osztályok föltétlen szükségesek, itt az ideje tehát, hogy a város ezekbe is rendestanereket alkalmazzon; mert a bizonytalan tanítónak a munkájában kell hogy legyen némi bizonytalanság; ez pedig a tanügyi téren mindig végzetessé válhat. — Párhuzamos osztályok felállításának a szükségessége mutatkozik a fú iskolák közül: az olasz I. és az újvárosi III., a leányiskolák közül az újvárosi I. osztályaiban.

A miniszter folytonos sürgetése, de meg a közszükséglet is mutatja, hogy az V. VI. osztályok beállítása szintén elengedhetlen föltétele az iskolák továbbfejlesztésének. Váralján és Olasziban már fel van állítva az V., VI. osztály; utóbbi helyen annyi a tanulók száma, hogy a következő tanévre az egyesített két osztályt k. b. szét kell választani; Újváros az, a hol még nincs V. VI. osztály; pedig, ha valahova ugy ide igazán jó volna; hisz Újváros és a Külváros lakossága között hány van olyan, a ki gyermekét csak addig képes taníttatni, míg 12 évét be nem tölti; erre az elemi iskolában nem lévén tere, polgári iskolába viszi s szaporítja vele egy a szülő, mint az iskola — mindkettő tudtán és akaratán kívül — a ma már nagyon is óriási táborra kifejlődött proletárok számát. — Ennek véget vetni pedig nemcsak emberbaráti de — látva a szocializmus, anarchizmus és nihilizmus borzasztó terjedését és pusztítását, — törvénybeli és társadalmi kötelesség.

Megoldásra vár a gazdasági ismétlő iskola fontos ügye is; a melyre városunk rekonstruált szőlője, illetőleg annak szakszerű gondozása, ápolása és fejlesztése érdekében nagyon is nagy szüksége van. Dr. Sipos Arpád hatalmas exposéjában különben híven foglalkozott ez ügyvel, kár, hogy az egész dolog egyelőre dugába dőlt; pedig ez évi fenntartása csak 500 forint igényelne. Hiszük, hogy a szőlőtulajdono-

sok, de meg indirekte a város közönsége érdekében is az iskolaszék ezt a nagyon is fontos ügyet csakhamar napirendre tűzi s azzal az eréllyel, azzal a nemes ambícióval, a melylyel ma sorompóba lép, dűlőre is viszi.

A gazdasági ismétlő iskolával kapcsolatosan, lépést kell, hogy tartson a leány ismétlőiskolák ügye is; ez annyival is könnyebb, mert ezek az iskolák már meg vannak és csupán fejlesztésre várnak: a fejlesztés pedig annyiból áll, hogy felállítják melléjük a II. osztályt is, mert, hogy valaki 90—110 gyermeket tanítson egy csomóban, az ma már, mikor a vasgyurók kora lejárt, képtelenségnek is abszurdum, pláne nagy városban. Itt az osztályok felállítása 100, összesen 300 forint költséget igényelne.

Az iskolák tovább fejlesztését az iskolák építésén kellett volna kezdenem; a jogerős határozat, melyet dr. Sipos Arpád örök szép előterjesztése provokált — meg van hozzá; a terv is készen van, sőt most már pénz is van. Így hát semmi sem áll az útjában annak, hogy az olasz-i elemi leány-, a polgári leány-, az újvárosi elemi fiu- és leány-iskolák végre megfelelő otthont nyerjenek; a négy iskolának két épület kell; ennyi van tervezve is; nem akarom ismételni azt az izléstelen, de jellemző nagy igazságot, amit egyik átutazó külföldi egyéntől hallottam, amidőn a m. kir. honvédelmi miniszter a nagyteleki-utcai iskolát is megnézte s így kiáltott fel: Hiszen önöknél a lovak is pompás palotákban laknak, egyedül a gyermekeket hajtják ilyen hitvány iskolákba?

De azt vagyok bátor kérdezni, ha az iskola építéséhez még *ez ősszel nem fognak hozzá, hova fogják helyezni tanév közepén az újvárosi fiúiskolát, a melynek helyisége kora tavasszal elbontás alá kerül?*

Itt lesz tudvalevőleg a városháza. Az új iskolaszék bölcs gondolkodása van most hivatva megfelelni ilyen s más efféle kérdésekre s hiszük, hogy mint mindig, ugy most is megfogja találni a feleletnek azt a módját, a mely leghelyesebb volta mellett legzélszerűbb is.

Ezek lennének az iskolák fejlesztésére vonatkozó dolgok főbb pontjai.

Személyi és apróbb ügyek.

Ez a darázs-fészék, amelybe csak keztűs kézzel lehet benyulni, e dolog annyira el van mérgesedve, a tantestület annyi pártokra szakadt, hogy csak egy híres operátor képes a bajt *minden újabb baj bekövetkezése nélkül*

hajtoznak, imádkoznak, felemelik a fejüket és kezeikkel a fübe kapaszkodnak. Lent csörgödez a patak.

— Fel, testvér, tovább. — Két lépéssel tovább kuszunk, aztán arczra bukunk.

— Isten, adj erőt, erőt!

És ismét tovább vánszorognak néhány láb-

bal . . . Egy óra mult el, a féltat tették meg

— Vizzel kell megkereszteltetnem?

— Hogyha lehetséges, susogta a másik, az meg lehetséges. — És a haldokló tovább kuszik.

Ismét elmulik egy óra. A patak közel van, csak még öt, hat lépésnyi távolságban.

— Testvér légy erős, csak ez egyszer még erős!

— Én . . . én meghalok.

— Jézus könyörüljön rajtad . . . És az

öregt oly erő szállja meg, melyet csak a halál-

félelem ad. Megragadja keresztelőjét s nyögve,

sóhajtozva hurrolja őt a patak partjához.

Ott a haldokló még egyszer felnyitja szemét.

Utolsó erejével mártja a vízbe kezét, megéri uti

társának a homlokát és hörögve, nyögve hal-

dokolva mondja:

— Én téged keresztellek az Atyának és

Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

*

Éjfél elmult. A zöld lombátoron keresztül

szűrődik a patak partjára a halvány csillag-

fény. A két keresztény kezét fogva fekszik. Az

éjjeli szellő is elaludt a holtak felett. Az égen

pedig fénylő csillagírásban áll a beteljesedett

áldó szó.

lehetőleg fájdalom nélkül meggyógyítani; az iskolaszék új elnöke biztos kézzel vállalkozott reá; mi kívánunk neki annyi szerencsét és türelmet a kivitelben, mint amennyi jóakaratot és békességet tapasztalunk a program beszédében. — Különbösen hiszük, hogy a felügyelőigazgatói szabályzatnak az átdolgozása megfogja hozni az óhajta-óhajtott s a tantestület által is várva-várt békét.

Ott van még az utalványozás joga, a mely már pár év óta mint hydra emelgeti a fejét s a melynek a lemetszésére a multban vállalkozni senki sem mert, féltvén, hogy egy helyett majd 10 nő egyszerre; bölcs és tapintatos, türelmes eljárás mellett, hiszük, hogy ezek a fejek a jövőben önként fognak lehullani.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **Szent István napja Bécsben.** Az osztrák császárvárosban, mint évenként mindig, fényes ünnepi istentisztelettel ülték meg a kapucziusok templomában Szent István király napját. A tágas templomot fényesen kivilágították, fel-díszítették. Az ünnepélyes szent mise után *Radnay* Farkas prépost-kanonok, a nagyvárad egyházmegye hírnöves szónoka tartotta a hit-szónoklatot, mely a hazafiság ékes nyelvén szólott a jelen voltakhoz. Az istentiszteleten megjelent *Kállay* közös pénzügyminiszter, *Széchenyi* gróf a király személye körüli miniszter, *Jekelfalussy* altábornagy, a hadügyminiszterium osztályfőnöke, továbbá *Benkeő* altábornagy a magyar királyi testőrség főhadnagya, *Balás* vezérőrnagy, a magyar királyi testőrség hadnagya, a magyar testőrség valamennyi tisztje, *Tallian* Dénes külügyminiszteri osztálytanácsos és a király személye körüli miniszterium valamennyi hivatalnoka.

* **Eső után köpenyeg.** A nagyvárad gőzmozdonyu közüti vasuton előfordult nagy szerencsétlenség ügyében a rendőrkapitányi hivatal, a megtartott szemle alapján többféle intézkedéseket tett. Ezek között a községi iskola környékén levő szűk vonalrészen, a hol a szerencsétlenség történt, a vágányok közelébe ültetett akác- és eperfákat kivágják s általában a vonal mentén levő fák koronáját nagyon meg kell nyírni, hogy a vonatszernélyzet tovalátását ne gátolja.

* **Mibe kerül a bejelentő hivatal.** Említettük, hogy a városi tanács intézkedett, miként a jövő év elején minden intézkedés készen legyen a bejelentési hivatal felállítására. *Ragány* János főszámvevő jelentést tett a tanácsnak, hogy a bejelentési hivatal felállítására és évi ellátására számítása szerint 8271 korona szükséges s ez összeget fel is vette a jövő évi költségvetésbe.

* **Megdézsmált dynamit és lőpor raktár.** Kolicza István nem hiába olasz, szereti a dynamit és más ilyen öldöklő szereket. Ő azonban nem vágyik olyan nagy hirre, mint királygyilkos honfitársai, csupán pénzre vágyik. Jung-hausz Erhard lunkaszpri-i fűrés- és mészégető gyárában dolgozott s a lőpor raktárból 10 kiló puskaport, 5 kiló dynamitot, 2 doboz gyutacsot és 15 karika gyújtózsínort lopott. Az így szerzett veszedelmes jószágokat pénzért eladogatta munkástársainak; de mielőtt mindtől megszabadult volna, rajta vesztett s a csendőrség hűvösre tette. Kolicza István olaszországi születésű s a büntetés kiállása után hazatolonczolják.

Szerette őt. Ismét hosszú, néma csend. Aztán fellélekzik az ifju keresztény:

— Testvér, én meg akarom mondani, hol van anyád; . . . ő nála van. — Erre felkiált az öreg:

— Nála! Anyám ő nála! És hol . . . hol van ő? — A másik felmutat a fénylőcsillagokra:

— Ott, az ő országában.

Néma, mély csend. Kis idő mulva kérdi az öreg: Testvérem, képes vagy-e még beszéléni?

— Mit akarsz?

— Én nem hallottam tanításáról; én mindig magányos udvaromban laktam és aztán a rómaiak közé jutottam . . . Te azt mondod, hogy anyám nála van és ő megígérte nekem, hogy én őt ismét feltalálom. Mond meg az utat, testvérem.

Boldog ragyogás ömlik el az ifju keresztény halovány arcán. Az öreg a másiknak szája fölé tartja a fülét. És most, az utolsó órában, a pogányország kellő közepén, szakadozott mondatokban, nyögő szavakban egy misszióbeszéd hallatszik, egy vérző tüdőnek a misszióbeszéde.

*

— Hallod a patak csobogását, testvér?

— A patakot . . . kereszttséghez . . . mi le akarunk menni.

— Oh ha tudnánk!

Felülnek, de visszahanyatlanak, ismét megpróbálják és három lépést tovább kuszunk. Aztán perczeleg csendben fekszenek. Nyögnek, só-

* **A braganzai herceg affaireje.** Nagyvárad katonai köreiben olyan szenzációs affaireről suttognak, amelyről már állítólag magának őfelségének is tudása van. A nagyvárad katonák Belényes környékén tartják hadosztálygyakorlataikat; ezeken a 37. sz. gyalogezred együtt manőverez a 7. sz. Vilmos-huszárok regimentjével. A minap Magyar-Cséken táborozott a katonaság. A tisztikar a gyakorlatok végeztével a nagyvendéglőben gyűlt egybe vacsorára, ott ült az asztalnál *Aulich* ezredes, a nagyvárad 37. gyalogezred s az ottani helyőrség parancsnoka is. Estebéd után vidám poharazás folyt, miközben *Ferencz József* braganzai herceg, a Vilmos-huszárok hadnagya, lépett a vendéglőbe, sapkával a fején és kard nélkül. Körülnézett az ivóban, hol a huszártiszteket kereste s már távozni készült, mikor *Aulich* ezredes hangosan megszólította:

— Kiráyi fenség, ön tiszt s így jól tudja, hogy ha oldalfegyver nélkül jelenik meg főlebbvalója előtt, a sapkát nem szabad a fején tartani.

A herceg elsápadt s visszafordulva az ajtóból, *Aulich* ezredes elé állott s feszesen tisztelgett:

— Tudomásul veszem, ezredes ur!

Azzal sarkon fordult s eltávozott. Pár percz múlva két huszártiszt provokálta *Aulich* ezredest, aki egyszerűen megtagadta az elégtételadást azzal a megokolással, hogy mint főlebbvalója szolgálati dologban figyelmeztette a herceget. *Aulich* ezredes az esetről rögtön jelentést küldött a 7-dik hadtest parancsnokának s mint rebesgetik, a herceg egyenesen őfelségének tett jelentést Ischlbe. A nagyváradiak most kíváncsian várják őfelsége a legfőbb hadur és köztudomás szerint szigorú katonai döntését az érdekes ügyben. Ez a döntés azonban előreláthatólag *Aulich* ezredes javára fog kiütni.

* **Rablótamadás az országon.** Nemrégén *Aurám* Toma tasádfői lakos Nagyváradról hazafelé ballagott s már Fugyivásárhely környékén járt, a mikor az országon egy kocsival találkozott. A kocsin *Mucza* Mitru kigyiki és *Domokos* Péter tasádfői lakosok ültek. Amint ezek *Aurám* Tomát észrevették, leszálltak a szekérről és a mit sem sejtő utast megtámadták, földreterpték és a vállán levő táskáját elvitték. A káros, a mint hazaért, a támadói ellen feljelentést s most a nagyvárad kir. ügyészség börtönében várják méltó büntetésüket.

* **Tűzesetek.** Nagyszalontán a multkor *Schreiber* Izidor buzáját csépellék, a mikor a gőzgép kéményéből kiszóródott a szikra és a közel álló nagy kazalt felgyújtotta. A nagy tűz az egész kazlat elhamvasztotta és a tűz okozta kár 3560 koronát tesz ki. A kazal biztosítva volt. — *Krausz* Sámuel lovas-pusztai földjén levő két kazla 1100 korona értékben földig égett, mely szintén biztosítva volt. — A harmadik esett *Toplicza-Karádon* történt, a hol vigyázatlanság folytán *Fischer* Ferencz szalma kazla hamvadt el. Az okozott kár nem nagyon nagy, azonban nem térül meg, mert a káros a kazlat elmulasztotta bebiztosítani.

* **Agyonvert bojtár.** Csóka torontálmegyei község határában lévő *Rakity* pusztán legyetlen gyilkosság történt vasárnap éjjel. Zbagen Juon juhászbojtár lett az áldozat, a kinek az volt a bűne, hogy szerelmes volt a gazdája leányába. *Rakity* Milán Csóka község leggazdagabb emberének van egy 18 éves leánya, a kinek a sok kérője közül *Maisztor* János volt a legkitartóbb udvarlója. A szép *Milicza* azonban nem igen sokat adott a kérőkre, mert az ő szíve titokban a másé volt. Szerette Zbagen Juont, apjának juhász-bojtárját s titokban, a mikor már a szülők lefeküdtek, gyakran adott

a bojtárnak légyottot. Ezek a találkozások főlébe jutottak *Maisztor* Jánosnak, a ki roppant féltékeny volt a szép *Miliczára*. *Maisztor* megtudta, hogy a szerelmes pár a tanya melletti szilvasban szokott találkozni. E hó 19-én este lesbe állott. Nem sokáig kellett várakoznia, mert csakhamar megjelent a bojtár, s utána a leány is. A nagy turbékolásban nem vették észre a közeledő veszélyt. *Maisztor* nem tudta elnézni azokat a csókokat, melyek az ő ideálja ajkáról el czuppanak. Óvatosan a hátuk megékerült és egy fejszével a szerelmes bojtár fejét kette hasította. A leány sikoltva menekült a helyszínéről, s lárájára összefutott a cselédség, de már akkor Juon meghalt. A szép *Milicza* még azon éjjel eltűnt a szállásról. A szülők most mindenfelé kerestetik, mert attól tartanak, hogy öngyilkos lett. A gyilkos *Maisztor*t a csendőrség elfogta.

* **Elszámolás.** A Kath. Legényegylet fényes zászlószentelési ünnepének sikerét nagyban előmozdította az a szíves készség, mely közel a távolban megnyilatkozott az egylet anyagi támogatásában. Az ünnep költségeinek fedezéséhez adományokkal járultak *Nagyváradról* a következők, mely adományokat a az egylet a legnagyobb köszönettel nyugtáz.

Szentpétery János 5 kor., Knucz János 3 kor., Papp János 2 kor., Jőo Ferencz 2 kor., Kulesár Sándor 2 kor., Tóth Imre 2 kor., Tátray Sándor 5 kor., Hersechmann Fülöp 5 kor., Szalóky Sándor 5 kor., Winkler Adolf 6 kor., Barabás Szilveszter 6 kor., Feekzó János 4 kor., Kurajda József 2 kor., Rozs János 1., Szabó Gyula 4 kor., Kunz Gusztávné 6 kor., Smetka György 4 kor., Rájs Gyula 2 kor., Kalmár Illés 2 kor., dr. Hoványi Gyula 5 kor., Des Echerolles Kruspér Károly 20 kor., Andrányi Károly és Fia cég 10 kor., Madaras Elek 2 kor., Sztarill Ferencz 20 kor., Sal Ferencz 10 kor., Dús László 10 kor., Trabalka István 2 kor., Plander Sámuel 10 kor., Jankovich János 3 kor., özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné 10 kor., Spetkó József 10 kor., Fonciére Intézet 10 kor., Pintér János 4 kor., Pintér Tamás 4 kor., Papp Imre 10 kor., Imrik László 6 kor., dr. Molnár Imre 2 kor., dr. Molnár Imréné 2 kor., dr. Bozóky Alajos 4 kor., Rees Lajos 20 kor., Halász Gyula 5 kor., Gálbory Sámuel 10 kor., dr. Schweiger Ede 10 kor., Rácz Mihály 10 kor., Krüger Aladár 4 kor., Busch Dávid 10 kor., dr. Persz Adolf 4 kor., Markovits Antal s neje 20 kor., özv. Kunyhóssy Jánosné 2 kor., Sal Ferenczné 10 kor., Komlóssy József 10 kor., Sebestyén Lajos 10 kor., dr. Szolcsányi Hugó 4 kor., dr. Magyar Géza 4 kor., Czigtel József 6 kor., Vidosics Gyula 4 kor., Ragány János 6 kor., Krisztik Károly 5 kor., Tóth Imre 10 kor., Szunyogh Péter 4 kor., br. Gerliczy Ferencz 50 kor., Schlauch Nándor 10 kor., Közúti vasut-társaság 20 kor., Tichy Gyula 5 kor., Biharmegyei Tanító-testület 4 kor., Réz Mihály 4 kor., Nagyvárad i Partestület 13 kor., Dévald Mihály 5 kor., Pekarik Endre 6 kor., Karger Sándor 5 kor., özv. Grunwald Henrikné 10 kor., Demek Győző 2 kor., Imrik Sándor 4 kor., Földessy Károly 2 kor., Vinlatich Ferencz 4 kor., Kernáts János 30 kor., Biharmegyei Népevelési egylet 10 kor., Ujvári Vilmos 4 korona.

(Folytatjuk).

* **A kellemetlen látogató.** Déry János segédjét tegnapelőtt nagy meglepetés érte. Mikor az üzletből elment a lakására, az ott felejtett óráját kereste, de azt bizony sehol nem tudta megtalálni. Az lánczostul eltűnt. Kutatás közben még azt is észrevette, hogy órájával együtt a hegedűje is lábrakelt. Rosszat sejtett és rögtön jelentést tett a rendőrségen. Két napig kutatták a tettest, míg végre *Faludy* rendőrbiztos és *Kerekes* tizedes épen akkor csípték nyakon, a mikor a lopott tárgyakat egy zsbárusnál értékesíteni akarta. A tolvaj neve *Szinye* Vaszali, a kit már átadtak a kir. ügyészségnek.

* **Szökevény katona.** A nagyvárad 39-ik gyalogezred 5. századától megszökött *Purcsi* nevű trombitás, a ki már két napja távol tartózkodik a laktanyától. Most mindenfelé körrözik.

* **A verekedő szatócs-korcsmáros.** Széles-uteza lakói kedden este épületes eseménynek voltak szemtanúi. *Resovszky* Tivadar korcsmároshoz betért *Tamás* János fékező, s néhány pohár ital elfogyasztása után a korcsmárossal kártyázni kezdett. A fékező nagy szerencsével játszott, s rövid idő alatt a korcsmárostól vagy 20 frtot elnyert. Persze ez sehoggy sem tetszett *Resovszkynak*, s a provokált szóváltás után a szerencsés fékezőnek neki esett, közben segítségére jött a sógora és felesége s egy felkapott székkal annyira összeverték, hogy a szegény fékező eszméletlenül esett össze. Csak a lárájára elősiető szomszédok mentették meg a brutális szatócs-korcsmáros kezei közül, s kocsin vitték el az orvoshoz, a ki a fején tártongó sulyos sebet kimosta és összevarrta.

A sérült fékező, a ki négy gyermek atyja, a vendégtisztelő korcsmárost feljelentette s a rendőrség a durva ember ellen a legszigorubb vizsgálatot megindította. Figyelmébe ajánljuk a hatóságnak a derék korcsmárost, legyen gondja rá, hogy az ilyen érdemtelen brutális emberektől elvonja az italmérségi engedélyt és érdeméhez mérten a legszigorubb büntetésben részesítse, mert mint halottuk, már sokszor követett el ilyen kihágást.

* **Lótolvajok.** *Topse* János pusztaszászági és *Styop* Tógyer bogyi lakosok szerettek volna lóhoz hozzá jutni. De úgy akarták, hogy az pénzbe ne kerüljön. Kiszélték, hogy majd szert tesznek rá, csak alkalom nyílik. Egy napon felkerekedtek és a községi legelőről *Dragán* Tógyer és *Brindus* Juon kárára 4 drb lovat elloptak, hogy mindegyiknek párjával jusson. A tettesek nem sokára megkerültek s most már a kir. ügyészség börtönében hűsülnek.

* **Cséplés Szent István napján.** Belényesben, mint levelezőnk írja, nagy egyházi pompával ülték meg Szent István király napját. — Általános megbotránkozást keltett azonban, hogy úgy az istenítiszteletet, mint az egész nap ünnepi csendjét a folyton zakatoló, bömbölő cséplőgépek messzeterjedő lárájára, bugása zavarta meg. Az országos ünnepre általános munkaszünetet rendel a törvény. Különösen feltűnő, hogy ez az ünneprontás éppen olyan ember birtokán történt, aki pár évvel ezelőtt még törvényhozó volt. A köznép ilyenből azt a felfogást meríti, hogy az uraknak nem szól a törvény, csak a szegény emberekre kötelező annak betartása.

* **Megmarta a veszett eb.** Gálospetri községben a napokban egy veszett eb garázdálkodott. Kőborgás közben *Sulimán* János 2 és fél éves kis Flóri leányát megmarta. Az ebet agyonverték s konstatálták a veszetséget. A szegény kis gyermeket felszállították gyógykezelés végett a budapesti Högyes-intézetbe.

* **Meggyilkolt földbirtokos.** Vakmerő rablógyilkosság történt e hó 20-án éjjel *Merzsa* község határában fekvő *Ányos*-pusztán, ahol *Schwartz* Mór földbirtokost kirabolták és meggyilkolták. A rablógyilkosság részletei a következők: *Schwartz* földbirtokos *ányosi* pusztájára e hó 20-án álarozos rablók törtek be, kik a bérlőt hálószobájában megrohanva revolvert szegesztek annak mellére és pénzt követeltek tőle. *Schwartz* átadta pénztárczáját a rablóknak, de azzal nem elégedtek meg s mivel többet nem kaptak, mellbe lötték *Schwartzot*. A lövés zajára felébredt *Schwartz* felesége, a ki a gyermekekkel egy másik szobában aludt. Az asszony kiugrott a hátulsó ablakon és fellármázta a cselédséget, a mit a rablók észrevéve, lövöldözve elmenekültek. Az asszony és a cselédség azután berohant a szobába, a hol *Schwartzot* nagy vértócsában találták. Még

eszméleténél volt és elmondta, hogy a rablók négyen voltak és elvitték a pénztárcáját; azonkívül a napokban eladott gabona árát követelték tőle s mivel ezt nem tudta előadni, azért megölték. A szerencsétlen földbirtokosnak a tüdején hajtott keresztül a gyilkos golyó s reggelre, mire a csendőrség megérkezett, már meghalt. Az eset óriási izgatottságot keltett a környéken. A csendőrség több gyanús egyént fogott el, de hogy azok között vannak-e a tettesek, az még bizonytalan.

* **Tulságos udvariasság.** Sándor szerb királyról írja a Berliner Tageblatt a következő anekdotát:

A király körutazást tett az országban. Egy vidéki városkában különösen magára vonta a figyelmét egy kétemeletes ház kapujának a díszítése. A kapu fölött virágokból volt kirakva ez a fölirat:

Isten hozott. Felség?

— Micsoda épület ez? — kérdezte a király a hadsegédétől.

— Ez a kertületi fegyház, Felség — válaszolt a hadsegéd.

— Na, köszönöm a szíves üdvözlést — szólt a király mosolyogva, — csak hogy jövőre kevesebb udvariassággal is beérem.

* **A bosszu műve.** Régióta agyarkodtak egymásra *Czigány* Péter és *Vass* József üssési lakosok. A bosszu csak nem tudott kiadni, sőt a gyűlölködés napról-napra fokozódott. A multkor végre egészen kitörött. *Czigány* Péter egy este, mikor *Vass* a szobájában ült, ablakon keresztül rálőtt, szerencsére azonban a golyó nem talált. *Vass* a lövöldöző haragját feljelentette.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **távirataink** szólnak:

Harcz Pekingben.

London, aug. 22. (Saját tud. távir.) A Times-nak jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: Lami feketezászlós vezér 3500 emberrel Peking felé tart. Az egész uton bujtogató plakátok vannak; katonák és benschültek fosztogatják és pusztítják a missziók házeit.

A Daily Mail-nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy mikor a szövetségesek Peking külvárosába benyomultak, heves harc fejlődött. Végre azonban a szövetségesek rést ütöttek a szent város sánczain és ostrommal bevették. 400 jól fölfegyverzet kínai keresztény hathatósan támogatta a szövetségeseket. Különösen helyi ismeretükkel voltak segítségükre. A császári palotán a szövetségesek zászlai lengenek. Az utcákon még folyton harcolnak. A kínaiak még most is keményen ellentállnak.

A szultán üdvözlő távirata.

Konstantinápoly, aug. 22. (Saját tud. távirata.) A szultán meglehangu sürgönyt küldött a német kabinethez, melyben a szövetséges csapatok legújabb sikerei és Vilmos császár politikai eredménye fölött örömet fejezte ki.

Li-Hung-Csang ajánlatát visszautasították.

Frankfurt, aug. 22. (Saj. tud. távir.) A Frankfurter Zeitung newyorki távirata szerint, a kormány visszautasította *Li-Hung-Csang* ajánlatát, melyben a kormányokhoz fordult, hogy a kínai zavarások ügyében a békebizottság neveztesék ki.

Japár katonák a császári palotában.

London, aug. 22. (Saját tud. távir.) Takuból egy tizenhetedikéről kelt japán értesítés szerint jelentik, hogy Pekingben a harc megszűnt és *a japánok már a császári palotába is bevonultak.*

Az anyacsászárné eltűnt.

New-York, aug. 22. (Saj. tud. távir.) *Conger*, az Egyesült-Államok pekingi követe táviratozott a kormánynak, hogy a regencsászárné tartózkodási helye ismeretlen.

Igazságszolgáltatás.

A legénykedés vége.

— A Curia ítélete. —

Tavaly ősszel egyik vasárnap délután a *mezőtelegi* korcsmában *Szimucz* János egyedül idogált egy asztalnál. Szemben ült vele régi haragosa *Nyegrucz* Tótyer, a ki erőnkerejével belé akart kötni.

Szimucz, a ki már egy ízben törvényt állt és fegyházban is ült emberölés kísérlete miatt, ismerte a természetét, uralkodott magán és csak úgy foghegyről odavetette:

— Nem akarok veled kikezdeni, mert te iszod meg a levét!

Mikor aztán még *Nyegrucz* tovább is kötekedett vele felkelt és eltávozott a korcsmából. De nem ment messze. Megállott az erdőszél előtt és várt. Nemsokára arra jött *Nyegrucz* Tótyer. Megszólította:

— Hát mit akarsz velem?

Dulakodás támadt közöttük, miközben *Szimucz* kést rántott és hasba szurta ellenfelét, a ki a helyszínen rögtön kiszervenvedett.

Szimucz tehát Nagyváradon ismét a törvényszék elé került, amely szándékos emberölés büntette miatt, az enyhítő körülmények figyelembe vételével *3 évi börtönrre* ítélte, mit a tábla is helyben hagyott.

A kir. kuria, a mely szüneti tanácsában ma foglalkozott ezzel az ügygyel, *Szeremley* bíró előadása alapján a börtönbüntetést *4 esztendőre* emelte fel.

Felmentett községi jegyző. *Kolontháry* János örvéni községi jegyző elleni bünpörben, a kit csalással vádoltak, a nagyvárad kir. törvényszék tegnap hirdette ki a kir. kuria végzését, a mely a kir. tábla *felmentő* ítéletét helybenhagyta és a semmiségi panaszt elutasította.

Elitelt tolvajok. Még f. évi április hó 18-án tárgyalták a nagyvárad kir. törvényszéken *Schöffner* Dávid és *Gara* Miklós nagyvárad lakosok bünpörét, a kik *Péter* Mihály nevű falusi gazdától erőszakkal 16 koronát elvettek. Akkor *Schöffner* 2 évi fegyházra, *Gara* Miklós pedig hat havi fegyházra lett elítélve. Az elsőrendű vádlott semmiségi panasszal élt, azonban a kir. kuria semmiségi panaszát elutasította, s a törvényszék ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

Szerencsétlenül járt gyermekek. *Karancsi* Sándorné nagyszalontai özvegy asszony, fia gyermekeit magához vette, hogy örökösök föltűtők, míg a szüleik haza jönnek. A két gyermek a konyhában játszadozott, a mikor a nagyanyjuknak dolga akadt a másik szobában. A kisebbik gyerek, *Juliska* ezalatt kiment a pitvarba, s ott egy vizeskádba esett és rövid idő alatt megfult. Mire az nagyanyja észrevette, már halott volt. Ezért ült tegnap az öregasszony a vádlottak padján. A tárgyalás során

azonban bebizonyosodott, hogy itt gondatlanság nem forg fenn, s így a vádlott ellen az eljárást *beszüntették.*

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2410 Südrüssiche Bank — Brüll Sámuel — helybenhagyva.

2415 Volf Jakab és társa cég — Lux és Lövy csődtömege — helybenhagyva.

2505 Volf Jakab és társa cég — Lux és Lövy csődtömege — helybenhagyva.

2435 özv. Szeghalmi Bálintné — Vágassy Imre — részben megváltoztatva.

2099 G. Nagy Mihály hagyatéki ügye — megváltoztatva.

2376 Diósy Pálné és társa — az I-ső gyulai és vidéke kiházasítás — rendelet.

2475 Dézsi Lajosné — az I-ső gyulai és vidéke kiházasítás — helybenhagyva.

2377 Csapó Dezső — Szilágyi Imre — helybenhagyva.

2383 Fischer M. és társa — Pintér Mór — helybenhagyva.

2387 Práger József — Schöffner Márton — helybenhagyva.

2429 Viktoria Takarékpénztár — Suba Szimeon és társa — helybenhagyva.

2434 Papp Sándor — özv. Beck Menyhértne — helybenhagyva.

Előadó: *Bige Gyula.*

1439 id. Gerebenics Ferencz hamis eskü — helybenhagyva.

1577 Kiss István és társa hamis vád s más büntetendő cselekmény — helybenhagyva.

1673 Bikádi József szándékos emberölés kísérlete — részben megváltoztatva.

1877 Daun János lopás — helybenhagyva.

1880 Vuja Száva és társa gyújtogatás — helybenhagyva.

2043 Rigli István és társa testi és becsület-sértés — visszautasítva.

TANUGY.

Vizsgálat és beiratás a tanítóképzőben.

A nagyvárad kir. rkath. tanítóképző-intézetnél az 1900—1901-ik tanévben a javítóvizsgálat szeptember 5-én; a fölvételi vizsgálat az I-ső osztályba szeptember 6-án; a beiratás a II. és III. osztályba szeptember 7-én; az ünnepélyes Veni Sancte szeptember 8-án; a magántanulók osztályvizsgálata szept. 12. és 13-án tartatik meg.

Az I-ső osztályba oly éptestű növendékek vétetnek föl, kik 15-ik életévüket betöltötték, zenei hallással bírnak, a gymnasium, reál vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, avagy ily bizonyítvány hiányában az említett középiskolák 4 alsó osztálya tananyagából fölvételi vizsgálatot állanak ki. A keresztlevél és védőtési bizonyítvány bemutatandó. Jóviseletű, szorgalmas, de vagyontalan növendékek hónaponta 5 frt segélyben részesülnek. Minden növendék köteles magát hegedűvel ellátni.

Nagyvárad, 1900. aug. 23.

Az igazgatóság.

Vizsgálatok és beiratások a felsőkereskedelmi iskolában.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolában az 1900—901-ik tanév elején az egyes iskolaügyek a következő napokon fognak elintéztetni:

Augusztus 30-án és 31-én javító- és pótlóvizsgálatok.

Szeptember 1-én, 3-án és 4-én a tanulók felvétele. A felvétel iránti jelentkezés az igaz-

gatói irodában (első emelet jobbra); az anyakönyvbe való beírás földszinten a tanácskozóteremben.

Szeptember 5-én, d. e. 9 órakor az iskola-év ünnepes megnyitása a vizsgáló-teremben.

Szeptember 5-én, 6-án, 7-én, 10-én és 11-én, a magántanulók zárt írásbeli vizsgálatai.

Szeptember 12-én magánvizsgálat.

Szeptember 13-án, 14-én, 15-én, 17-én, 18-án, 19-én és 20-án érettségi írásbeli vizsgálatok.

Szeptember 24-én érettségi szóbeli vizsgálat és második csoportbeli magánvizsgálat.

Az igazgatóság

Beiratások a nőipariskolába. Szedlarikné-Dudinszky Anna kitűnően vezetett nőipariskolájában augusztus hó 26-án kezdődnek a beiratások úgy a közös, mint az pri-osztályban. Az igazgató-tulajdonosnő 20 ingyenes növendéket vesz fel ezuttal is az iskolába. Az illető szegény leányok illetve azok szülei a kérvényeket augusztus hó 28-ig adhatják be az intézet igazgatóságához Szent László-tér, régi reáliskola-épület.

ZENE és MŰVESZET.

A Nemzeti Zenedében a növendékek beírása folyó évi augusztus hó 30-tól bezárólag szeptember hó 5-ig az intézet helyiségében (Budapest, IV. Ujvilág-utca 14. sz. a.) naponként délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl, csakis igazgatói engedély alapján naponként délután 3—5 óráig. Mindkét nembeli növendékek felvételnél az ének, zongora, orgona, cymbalom, hárfá, az összes vonós- és fúvóhangszerek, továbbá az összhangzattani, zeneszerzési, zenetörténeti és esztétikai tanszakokba, a vonósnégyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene- és lythurgiai tanszakokba is. Beíratási-díj 12 korona. Budapest, 1900. évi augusztus hó 20-án. *Bartal* Ede, kir. tanácsos, a Nemzeti Zenede igazgatója.

Közönség köre.

Levél a Tiszántúl tisztelet olvasóihoz.

Hajdan? — a bátrakat segítette a szerencse! Ma? — Szerencsét követel a vakmerőség!

Hajdan? — sasok ragadták el a bárányt! Ma? — öreg birkák gyapjába vágja körmét a varnyu!

Ha megindul a vizek gyorsáradatja, szalma, gíz-gáz felülre kerül. Úszik arra, a merre az áramlat viszi. Még olyanokra is talál, a kik feléje sietnek; tőle várnak menekvést, segínyt.

Igy pótolja a bátorságot Vaday József vakmerőséggel; így lopta el (ha nem is Kolchisból hát Gyomárról) az ismétlődő iskolások könyvének (ha nem is arany, de) sikeresen értékesített zsíros gyapját.

Mert hát én nálam meg a Vaday ama levelei vannak, melyeket ő Koncsekhez írogatott akkor, midőn e szerény ehetséges embert, mint a pók a legyet, hálójába édesgette. Ime: 1892. »A nyomdással a napokban részletesen beszéltem olvasókönyvünk kiadását illetőleg... Arról a tervről, miszerint már az idén forgalomba hozzuk, tegyünk le... Másrészt előkészíthetjük az utat arra is, hogy a minisztérium által engedélyeztessük... hogy még némi reklamat csinálni is időnk maradjon... jövőre jobb munkát adhatunk stb. stb. (Én is stb.-bizek).

1894: Még eddig csak böngészgettem, de bizony nagyon szükséges volna hozzáfogni a munkához stb. (Ekkor nem tudta még Vaday, hogy miről kék és hogy kék írni.) De azt említi, hogy 200 forint teher vár a kiadással. Ő maga is 300 forinttal tartozik már. Mit tehát egy szavával édesgeti Koncseket, a másikkal már rémiti, — vadítja!

1894. január 23-án ezt írja Vaday Koncsekhez:

»Hogy bizom-e benned!? Furcsa vagy, hisz akkor nem mentem volna conferálni hozzád stb. »Bizony még nem birtam dolgozni, hanem még e héten beosztok ezutánra naponként egy pár órát stb. »felesleges is mondanom, hogy eképen tégy te is stb. »Addig azonban nem árt, ha már a kiadásra nézve megteszed a most elhallgatott javaslatot. Előttöm folyton jobbnak látszik az, hogy *gschaft*-embert ne vegyünk magunkhoz, mert megbánjuk stb. »A békési iskolásoknak mindenesetre be kell mutatni már a kéziratot, mert itt a használatát kötelezővé akarom tétetni stb. (Tessék! így terjednek el a jó könyvek! a jó könyveket meg: padláson őri az egér Nagyváradon is).

1894. febr. 27: »Jól teszed, ha dolgozol. Én biz lassan törődöm neki stb. »Az életrajzokat (átolvasva) itt küldöm stb. »Szeretem a tiszta munkát ha nyomdással van dolgom, őt csakis az esetben ellenőrizhetjük, ha a forgalomba bocsátásnál stb. nem folynak bele stb. »Most hát csak munkára, magamat is hajtom már bele fele stb. Vaday.

1894. máj. 7.: »Az ism. könyvével cizhelődök immár valahogy. Kéziratodat is böngészet tárgyává teszem. Jó volna azonban, ha most már határozottan nyilatkoznál, mert egy pár leveledben igen lehangolólag írtál. *Ha teljes munkaközösséget nem vállalhatsz: az esetben is kérlek, hogy a mily mértékben teheted járulj hozzá a dologhoz stb. »A felől biztosíthatlak, hogy szellemi hozzájárulásod arányában a mellátást szívesen nyújtom neked, s ha csak valamit dolgozhatsz, a szerzői címet megosztjuk stb.*

Itt elhallgat a dal. Megszűnnek a kérő levelek. Vaday: vidé változik Nagyváradon. »Bejut mindenem, s elszavalva azt, hogy: »erős vagy már én magzatom kiadja az ismétlődő iskolások könyvét, s a nagyvárad postai szállítólovak ayögik a mű elszállítását. Én még meg is dicserem az igazgatói évi értesítőmben. Mit törődtem én azzal, hogy irodalmi szarka is lehet ez a »jóképpű fiú. Csak akkor ijedtem meg tőle, mikor schlendriánizmusnak nevezte a Rítóók működését. Azóta tart »megevő ellenségek, pedig meg eszi őt a fe... sték, a mit másoktól csemege, magára ken.

Már a jelen évi értesítőmben is, odányomatta nevét, a hova egy betűt nem adott, sőt a hol még a nyomdahiát sem korrigálta.

1900. július 21-én, Koncsekhez írott levelemben, egy nyilatkozat aláírását kéri, mert így nem lesz kénytelen Koncsek személyesen tanuszkodni az esetleges rágalmozási perben. Ime a *Vaday által írott, s Koncsek által alá nem írott, e helyett — kéretlenül — hozzáam elküldött Nyilatkozat.* Mely szerint alulírott ezenel kijelentem, hogy senkinek sem mondtam azt, hogy Vaday József ur (tényleg vastag betűvel írva) az »ismétlődő iskolások könyvében az én szerzeményemet a saját neve alatt kiadta volna. A mennyiben valaki ez alaptalan hír származásában reám hivatkozik: állítását semmiesnek és kobohtnak nyilvánítom. Gyoma, 1900. aug. 1.??? Erre írta Koncsek, hogy: Vaday »nyilatkozatot tőlem nem kapott, hanem igenis — a mit megérdemelt — szemrehányó leveleket. Ezeket mutassa meg Vaday!

Tessék egy új kelepce!

Igy ír Koncsek 1900. augusztus 7-én: »Legutóbb hozzáam írtett levelemben. Vaday ismét együttes munkálkodásra szólít fel. Ebből a felszólításból is valami Vaday-féle fogást tudok kiolvasni. Irja továbbá Koncsek, hogy »A szülők, előljárók és érdemes emberek iránti tiszteletre szoktatása a gyermekeknek az ő — Koncsek — felolvasása volt. Erősen hiszi, hogy Vadaynak ily irányu munkája ebből van meritve. A felolvasó gyűlésen ott ünnepeltette magát Vaday, mint a »Néptanítók Lapja munkatársa és mint »nagyvárad felügyelő-igazgatói legfőbb minden egyéb.

— No, Vaday ur! Ezt tagadja le!

Én békében hagytam a működését. Csodálta, midőn a »Magyar Földrajzi-társaság Budapestre hívja őt, hogy a földrajz tanításának nagyszerű titkát terjessze elő. S mit tett Vaday?

Azt, a mit hajdan Bohó Misi tett, a szalontai szabókkal! Megtanította a budapesti urakat arra, hogy »utazni nemcsak kellemes, de hasznos dolog! — Irjak? jobb könyvet?

Hát kérem, én harmincz évet töltöttem el ez éven a tanítói pályán, kitűnő bizonyítványal lépve e kedves működéshez. Több földrajz van előttem, mint tanítói éveim száma s nem mintha fülembe csegett volna *Felszer* kanonok urnak 1900. évi Szent István napi gyönyörű beszéde s ama kiáltása, hogy: *ne lopj!* de oly csekélynek éreztem eddigi tudásomat, hogy azzal nem eresztettek volna engem a piacra a tudomány és tankönyvek szabadalmazott árendásai!

Ha eljön az én időm? Igen! fogok írni! könyvradományként összeszedett *alamizsnából!* De lopni? nem fogok soha!

Rátkay József.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K—6.

25.

V.

Ledoux hallgatta, a mit Jakab beszélt, de úgy látszott, mintha magában egész mással volna elfoglalva.

— Tehát atyámnak készpénzbeli vagyona a következő, folytatta Jakab. Ha a nevezett telket kifizetjük, akkor nem számítva azt a százezer frankot, a mit idejövetelemkor átadtam, marad még önnél száznegyvenezer frank. Atyám azt szeretné, ha ön ezen összeget kamatra adná ki valamelyik bankba, a nővérem, mint tulajdonos és anyám, mint hasznélvező nevére. Teljes címüket ide jegeztem erre a papírra.

Ledoux kétségkívül nem hallotta Jakab szavait, mert az átnyújtott papírt nem igyekezett átvenni.

— Számíthatok rá, hogy ön ezt az ügyet sürgősen rendbe hozza? Egy percet sem veszíthetek.

— Hát azonnal utazik? Természetes dolog, én értem a vágyát, hogy atyja mellett lehessen. De hiszen ez ügynél az ön jelenléte nem is okvetlenül szükséges; adhat nekem teljes felhatalmazást...

— Nagyon sajnálom, de ez teljesen lehetetlen. Atyám határozottan óhajta, hogy itt lettem alatt ez az ügy befejezést nyerjen.

— De mégis ez több napot vesz majd igénybe. Holnap után, vagyis hetedikén a telek ki lesz fizetve, a többihez azonban akárhogy sietek, szükségesek tíz nap.

— Küldje utánam az iratokat Párisba, akkor még ott leszek. Bocsánatot kérek, hogy annyira sietek, de én örülnék a legjobban, ha még néhány hétig itt maradhatnék.

Ledoux felkelt, s mig Jakabkal beszélt, az ajtó felé tartott.

— Tehát viszontlátásra. Bocsásson meg, de az előszobámban kliensek várnak rám.

Jakab megállott.

— Ledoux ur. szót zavartan és félénk hangon, mely feltűnő ellentétben volt eddigi határozott fellépésével; még egy kérésem volna, ezt azonban nem a közjegyzőhöz intézem, hanem atyám régi barátjához. Két hónapja vagyok bejáratos az ön házához, azóta majdnem minden napot az ön kedves leánya társaságában töltöttem, megismertem kiváló lelki tulajdonságait, szívjóságát, megszerettem s most kezét kérem öntől.

Ledoux a meglepetéstől némán állott egy helyben. Néhány érthetetlen szót dadogott, majd visszanyerve hidegvérét, így szólt:

— Lucie kezét!... meg akar tőle fosztani... ezt nem vártam... Ez olyan fontos dolog, hogy gondolkoznom kel felette... tanácskoznom kell Lucievel...

— Azt hiszem, biztosíthatom önt, hogy leánya részéről...

— Az nem elég. Jöjjön el holnap ebéd után, majd beszélgetünk a dologról. Akkor válaszolok; de addig, azt hiszem legjobb lesz ha nem találkozik Lucievel.

— Bármibe is kerüljön, engedelmeskedni fogok, felett Jakab megfogva a jegyző feléje nyújtott kezét.

Szó nélkül távozott és a lépcsőházon át az utcára érve szállására sietett.

Ezalatt Lucie szobájában várta Jakabot. Türelmetlenül számlálta a perczeket s nagyon hosszúnak találta a tanácskozást. Aggódott, hogy vajjon mi tartóztathatta fel ilyen sokáig, vajjon milyen választ kapott?

Végre türelmét veszve kiment. A folyosón találkozott Jeanne asszonnyal, kijelentette, hogy Jakab elment, a villásreggeli készen van és Ledoux ur már az ebédelőben várja Luciet.

Lucie lesietett, remélve, hogy atyjától megtudja Jakab elmenetelének okát, de Ledoux most nagyon komornak látszott, gyorsan végeztet az evéssel és szó nélkül irodájába sietett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A közigazgatási ankét.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) A legújabb hírek szerint a belügyminiszter a tervezett közigazgatási ankétet szeptember első felére fogja összehívni.

Nagy vihar Budapesten.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) Ma délben óriási vihar tombolt a fővárosban. Gyakori villámlás és menydörgés közben háromnegyed óráig szakadt a nagy eső, úgy, hogy az utcák telve lettek vízzel.

Miksa herceg az egyetemi széken.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) Miksa szász herceg a freiburgi egyetemen az egyházjogi széket elfogadta.

Oszkár király vendégei.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) Stocholmból táviratozzák, hogy Oszkár király ez idén vendégül várja a Holu szigeten Vilmos német császárt és Miklós orosz czárt, mely találkozásnak nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak.

Közigazdasági kamara.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) A Politikai Értesítő szerint a kormány legújabb terve szerint, külön közigazdasági kamarát létesít, melynek célja leendő a felmerült ellentéteket kiegyenlíteni, s belevonják a mezőgazdaság, ipar és kereskedelmet. Az új közigazdasági kamara mielőbbi létesítése érdekében a tárgyalások javában folynak.

A délafrikai háború.

Fokváros, auguszt. 22. (Saját tud. táv.) Paget és Baden-Povel tábornokok a pietersburgi vasut mentén észak felé tartanak, Venterburg közeleiben végzett rekognoszkálás közben Sitweel ezredesnek 31 embere megsebesült.

Pretória, aug. 22. (Saját tud. távirata.) Paget tábornok tegnap harcra keveredett Dewett és Delorey egyesült csapatainak utóvédjével.

A pestis.

Konstantinápoly, aug. 22. (Saj. tud. táv.) A szmilnai provinenciákra elrendelt 48 órai megfigyelést megszüntették és egyszerű orvosi vizsgálattal helyettesítették.

Ujabb hír Umbertó halála alkalmából.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.)

Egy Rómából érkezett távirat szerint nagy szenzációt keltett, hogy Ferrari kardinális értesítette a milánói szindikátust, hogy Umbertó halála alkalmából általános bűnbocsánatot hirdet.

A montenegrói fejedelem jubileuma.

Róma, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Annak a külön követségnek a főnöke, a mely Viktor Emánuel királyt Miklós montenegrói fejedelem 40 éves uralkodói jubileumán képviselni fogja, Pedotti tábornok lesz.

Kegyvesztett tisztviselő.

Belgrád, augusztus 22. (Saj. tud. táv.) A kik Sándor király házasságát elleneztek, azok a király előtt kegyvesztettek lettek. A legújabb hivatalos jelentés újból hozott ilyen hírt. Györgyovics Vladán volt miniszterelnököt, tartalékos egészségügyi ezredes rangjától felmentették.

KOZGAZDASAG.

Állatkiállítás Kolozsvárott. Az Erdélyi Gazdasági-Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya a nagym. m. kir. földmívelésügyi miniszter erkölcsi és anyagi támogatásával tenyészállatkiállítást és tenyészállatvásárt rendez Kolozsvárott. A kiállítás használati lóvásárral, díjazással és gazdasági gép, szerszámok és kellékek bemutatásával lesz összekötve. A kiállítás f. évi augusztus hó 31., szeptember 1., 2. és 3. napjain lesz a sétatéren.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő számokat sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 5641. — 10.000 koronát nyertek: 5174 8477. — 5000 * koronát nyert: 25230. — 2000 koronát nyertek: 7524 8080 26145 36042. — 1000 koronát nyertek: 25989 74132 76317 88361 89303 99247. — 500 koronát nyertek: 198 4000 5272 8542 10392 15351 17179 19115 20120 22472 23416 25579 29952 34432 34856 38786 47650 51888 57545 58872 64754 66033 67498 67886 72329 73514 76584 76929 78365 90995 92965 93451.

A többi kihuzott számok 100 koronát nyertek.

A kínai hadi állapot és a kereskedelem. Sanghaiból írják, hogy az északi Kinában uralkodó hadi állapot és az általános helyzet bizonytalansága következtében az üzlet Sanghaiban ez idő szerint teljesen pang. A

hajóközlekedés Tiencinnel és Njucsvanggal be van szüntetve. Sanghaiban a kínai kereskedők a feladott rendeléseket több-kevesebb veszteséggel visszavonják.

A kínai bankoknál a kamatláb 30—35%-ra emelkedett és a bankok az európai cégek közvetítésével érkezett árukat vonakodnak átvenni. Miután pedig ezek az európai cégek kénytelenek a kínai vevők rendelkezési folytán érkezett árukat átvenni és kifizetni, attól lehet tartani, hogy többen közülük be fogják szüntetni a fizetéseiket.

De viszont előre látható, hogy a háború befejezte után a közigazdasági élet nagy lendületet fog venni és ezért cégeink jól teszik, ha a kínai jelentéseket figyelemmel kísérik és már most kezdik meg a szükséges intézkedéseket, hogy a béke helyreálltakor azonnal megkezdhessék a térfoglalást a kínai piacon, mely hálásabb lesz ezentul, mintsem valaha volt.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 22.	
Osztrák hitel	665 50
Magyar hitel	683 50
Allamvasut	652.—
Rimamurányi	514.—
Magyar jelzálog	423.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határídők.

Budapest, aug. 22.	
Buza októberre	7.72
Buza júniusra	7.09
Tengeri	6.18
Rozs okt.	7.10
Zab okt.	5.38
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 22-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	95 75
Magyar koronajárdék	90.60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,0%	100 50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,0%	99.60
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.10
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	189.—
Osztrák járdék papirban	97.50
Osztrák járdék ezüstben	97.—
Osztrák járdék aranyban	96.25
Osztrák korona járdék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	133.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.05
Magyar hitelbankrészevény	683.—
Osztrák hitelintézet részevény	663.—
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.34
Németbirodalmi márka	118.20
London vista	—
20 márkás arany	23.62

A szerkesztőgárda felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyítványa egyévi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelsőrendű kereskedő, gyári, bankáriés pénzügyi cégeknek, posta-táviradai, vasúti és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást, 1900. szeptember hó 1-én 13-ik évfolyamát nyitja meg.

Az intézetet a múlt iskolai évben 120 tanuló látogatta, köztük 47 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelezőlapon tett kérésre azonnal megküldetik.

Nagyvárad, 1900. július hó.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.																							
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.																		
Budapest ind.	6:50	8:30	1:55	5:45	9:15	Kolozsvár ind.	5:23	7:12	12:32	6:13	11:01	P.-Ladány ind.	4:06	1:24	5:35	10:53	2:29	6:08																	
Rákos >	7:02	8:51	2:08	6:06	9:28	Jegenye >	6:11	7:59	11:14	7:16	12:04	Debreczen >	5:14	2:33	6:26	11:44	3:36	7:41																	
Ujszász >	8:28	10:59	3:32	8:40	10:56	B.-Hunyad >	6:40	8:37	1:44	7:55	12:20	Érmihályfalva érk.	6:35	3:57	—	1:—	4:58	—																	
Szolnok >	9:07	11:31	3:56	9:27	11:19	Csucsá >	3:25	7:09	9:19	2:15	8:37	12:52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.																						
Szajol >	9:21	11:50	4:09	9:46	11:33	Rév >	5:26	7:47	10:08	3:01	9:32	1:34	Érmihályfalva ind.	6:36	11:17	3:14	5:27	9:14	—																
P.-Ladány >	10:43	2:—	5:28	11:53	12:55	Élesd >	5:54	7:59	10:25	3:15	9:49	1:48	Debreczen ind.	7:51	12:36	4:16	7:10	10:27	9:01																
Báránd >	—	2:12	—	12:07	—	Mező-Telegd >	6:21	8:11	10:42	3:28	10:07	2:01	P.-Ladány érk.	—	1:45	5:03	8:40	11:28	9:48																
Sáp >	—	2:27	5:48	12:24	—	F.-Vásárhely >	6:49	—	11:01	—	10:27	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.																						
B.-Ujfalu >	11:18	2:47	6:03	12:46	1:33	Várad-Velence >	7:02	8:32	11:10	—	10:37	2:25	Debreczen i.	8:35	4:31	—	—	—	—																
M.-Peterd >	—	3:—	—	1:—	—	Nagyvárad érk.	7:16	8:38	11:17	3:57	10:44	2:38	Sáránd >	9:28	5:16	—	—	—	—																
M.-Keresztes >	—	3:12	—	1:14	—	Nagyvárad ind.	2:22	8:43	11:36	4:10	11:04	2:38	H.-Bagos >	9:41	5:26	—	—	—	—																
Bors >	—	3:25	—	1:28	—	Püspöki >	2:36	8:52	11:47	—	11:14	—	H.-Pályi >	10:05	5:48	—	—	—	—																
Püspöki >	11:48	3:32	—	1:36	—	Bors >	2:47	—	11:54	—	11:22	—	M.-Pályi >	10:20	5:59	—	—	—	—																
Nagyvárad érk.	11:56	3:42	6:39	1:48	2:11	Mező-keresztes >	3:12	—	12:05	—	11:37	—	N.-Léta- Vértés érk.	10:43	6:18	—	—	—	—																
Nagyvárad ind.	12:16	3:58	6:46	2:06	2:18	Mező-Peterd >	3:30	—	12:17	—	11:50	—	Sáránd—Derecske.																						
V.-Velence >	—	4:05	—	2:30	2:25	B.-Ujfalu >	4:07	9:23	12:29	4:50	12:05	3:18	Sáránd ind.	9:38	5:26	—	—	—	—																
F.-Vásárhely >	—	4:16	—	2:41	—	Sáp >	4:39	9:38	12:47	—	12:25	—	Derecske érk.	9:57	5:45	—	—	—	—																
M.-Telegd >	12:48	4:38	7:15	3:03	2:50	Báránd >	5:01	—	1:01	—	12:41	—	Derecske—Sáránd.																						
Élesd >	1:02	4:56	7:28	3:21	3:04	P.-Ladány >	5:17	10:06	1:34	5:40	1:19	4:03	Sáránd ind.	6:00	1:49	—	—	—	—																
Rév >	1:26	5:20	7:50	3:45	3:26	Szajol >	—	11:21	3:08	6:59	3:04	5:19	Sáránd érk.	6:20	2:09	—	—	—	—																
Csucsá >	2:16	6:31	8:37	4:53	4:16	Szolnok >	—	11:44	3:35	7:32	3:37	5:39	Arad—Nagyvárad.																						
B.-Hunyad >	2:49	7:16	9:08	5:32	4:52	Ujszász >	—	12:03	3:58	7:50	4:05	5:58	Arad ind.	5:10	11:20	9:35	—	—	—																
Jegenye >	3:15	7:49	9:33	6:01	—	Rákos >	—	1:37	6:03	9:28	6:52	7:38	Kétegyháza >	6:14	11:31	10:54	—	—	—																
Kolozsvár érk.	3:50	8:33	10:08	6:59	5:55	Budapest érk.	—	1:50	6:20	9:40	7:10	7:50	Csaba érk.	6:40	12:57	11:24	—	—	—																
Nagyvárad—Szeged						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.																	
Nagyvárad ind.	10:20	4:50	7:00	—	—	Szeged ind.	3:40	10:25	6:40	—	—	Nagyvárad ind.	10:20	4:30	7:—	—	—	Arad ind.	5:10	11:20	9:35	—	—												
Ósi >	10:30	4:41	7:16	—	—	H.-M.-Vásárhely >	4:38	11:05	7:50	—	—	Ósi >	10:30	4:41	7:16	—	—	Kétegyháza >	6:14	11:31	10:54	—	—												
Less >	10:48	5:01	7:40	—	—	Orosháza >	5:41	11:54	9:20	—	—	Less >	10:48	5:01	7:40	—	—	Csaba érk.	6:40	12:57	11:24	—	—												
Gyapju >	10:56	5:10	7:52	—	—	Csaba >	7:00	2:33	4:50	—	—	Cséffa >	11:03	5:19	8:05	—	—	Csaba ind.	7:—	2:33	4:50	—	—												
Cséffa >	11:03	5:19	8:05	—	—	Gyula >	7:27	3:05	5:26	—	—	Szalonta >	11:26	5:44	8:46	—	—	Gyula >	7:27	3:05	5:26	—	—												
Szalonta >	11:26	5:44	8:46	—	—	Sarkad >	7:47	3:27	5:56	—	—	Kötegyán >	11:46	6:05	9:15	—	—	Sarkad >	7:47	3:27	5:56	—	—												
Kötegyán >	11:46	6:05	9:15	—	—	Kötegyán >	7:56	3:39	6:10	—	—	Sarkad >	11:57	6:17	9:31	—	—	Kötegyán >	7:56	3:39	6:10	—	—												
Sarkad >	11:57	6:17	9:31	—	—	Szalonta >	8:23	4:10	6:47	—	—	Gyula >	12:21	6:44	10:01	—	—	Szalón >	8:23	4:10	6:47	—	—												
Gyula >	12:21	6:44	10:01	—	—	Cséffa >	8:42	4:34	7:18	—	—	Csaba >	12:42	7:06	10:30	—	—	Cséffa >	8:42	4:34	7:18	—	—												
Csaba >	2:10	7:41	4:44	—	—	Gyapju >	—	4:42	7:29	—	—	Csaba ind.	2:23	7:18	4:32	—	—	Less >	9:04	5:—	8:51	—	—												
Orosháza >	3:10	9:10	5:50	—	—	Less >	9:04	5:00	7:51	—	—	Kétegyháza >	2:54	7:45	5:38	—	—	Ósi >	9:21	5:19	8:61	—	—												
H.-M.-Vásárhely >	4:00	10:02	7:00	—	—	Ósi >	9:21	5:19	8:16	—	—	Arad érk.	3:55	8:48	6:05	—	—	Nagyvárad érk.	9:32	5:30	31	—	—												
Szeged >	4:35	10:55	7:55	—	—	Nagyvárad érk.	9:32	5:30	8:31	—	—	Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.						Nagyvárad—Érmihályfalva.						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
Nagyvárad ind.	5:35	2:40	—	—	—	Vaskóh ind.	4:—	2:55	—	—	—	Nagyvárad ind.	4:15	6:44	—	—	—	Érmihályfalva ind.	6:19	5:—	—	—	—												
V.-Velence >	5:47	2:51	—	—	—	Lunka-Rézbánya >	4:12	3:08	—	—	—	B.-Püspöki >	4:30	7:10	—	—	—	Érseim l >	6:49	6:—	—	—	—												
Félic-Fürdő >	6:11	3:13	—	—	—	Szudrics >	4:39	3:37	—	—	—	Bihar >	4:59	7:36	—	—	—	Székelyhid >	7:19	6:48	—	—	—												
Kardó >	6:26	3:27	—	—	—	Belényes >	4:57	4:16	—	—	—	Paptamási >	5:14	8:05	—	—	—	Nagykánya >	7:22	7:02	—	—	—												
Nyárló >	7:07	4:07	—	—	—	Sonkolyos >	5:28	4:39	—	—	—	Gyapoly >	5:27	8:44	—	—	—	B.-Díószeg >	7:35	7:22	—	—	—												
Magyar-Gyepes >	7:19	4:18	—	—	—	Belényes-Ujlak >	5:40	4:51	—	—	—	B.-Díószeg >	5:43	8:59	—	—	—	Gyapoly >	7:59	7:40	—	—	—												
Tasádfő >	7:34	4:32	—	—	—	Borz >	5:49	5:01	—	—	—	Nagykánya >	5:55	9:07	—	—	—	Paptamási >	8:11	8:08	—	—	—												
Drág-Cséke >	7:55	4:46	—	—	—	Sólyom >	6:05	5:22	—	—	—	Székelyhid >	6:24	9:32	—	—	—	Bihar >	8:29	8:33	—	—	—												
Magyar-Cséke >	8:12	5:01	—	—	—	Gyanta >	6:26	5:43	—	—	—	Érseim l >	6:45	10:—	—	—	—	B.-Püspöki >	8:52	8:58	—	—	—												
Dusesd >	8:25	5:18	—	—	—	Hollód >	6:40	6:—	—	—	—	Érmihályfalva érk.	7:15	10:36	—	—	—	Nagyvárad érk.	9:06	8:1	—	—	—												
Szombatság-Rogoz >	9:02	5:47	—	—	—	Szombatság-Rogoz >	7:25	6:29	—	—	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Rogoz—Szombatság.																	
Hollód >	9:15	5:59	—	—	—	Dusesd >	7:25	6:55	—	—	—	Szombatság-Rogoz in	9:10	6:35	—	—	—	Dobrest ind.	6:05	4:22	—	—	—												
Gyanta >	9:29	6:12	—	—	—	Magyar-Cséke >	7:37	7:08	—	—	—	Nánhegyesl	9:36	7:01	—	—	—	Nánhegyesl >	6:16	4:32	—	—	—												
Sólyom >	9:55	6:36	—	—	—	Drág-Cséke >	7:56	7:33	—	—	—	Dobrest érk.	9:46	7:11	—	—	—	Szombatság-Rogoz érk.	6:40	4:56	—	—	—												
Borz >	10:10	6:50	—	—	—	Tasádfő >	8:10	7:47	—	—	—	Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.						Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.						Vésztő—Kötegyán—Hollód.						Hollód—Kötegyán—Vésztő.					
Belényes-Ujlak >	10:22	7:01	—	—	—	Magyar-Gyepes >	8:24	8:02	—	—	—	Nagyvárad ind.	5:50	2:—	—	—	—	Gyoma ind.	3:40	2:30	—	—	—	Vésztő ind.	4:45	5:27	—	—	—	Hollód ind.	4:35	12:05	—	—	—
Sonkolyos >	10:35	7:13	—	—	—	Nyárló >	8:34	8:13	—	—	—	Ósi >	6:09	2:14	—	—	—	Ózéd >	4:07	2:54	—	—	—	Okány >	5:07	5:49	—	—	—	Mocsár-Gyanta >	4:46	12:17	—	—	—
Belényes >	11:21	7:47	—	—	—	Kardó >	8:57	8:36	—	—	—	Uj-Palota >	6:24	2:29	—	—	—	Gyanté >	5:23	6:07	—	—	—	Rippa >	5:02	12:39	—	—	—						
Szudrics >	11:44	8:09	—	—	—	Félic-Fürdő >	9:10	8:49	—	—	—	Gyires >	6:41	2:42	—	—	—	Sarkad-Keresztur >	5:36	6:18	—	—	—	Tenke >	5:24	1:17	—	—	—						
Lunka-Rézbánya >	12:13	8:34	—	—	—	V.-Velence >	9:31	9:10	—	—	—	Körösszeg >	7:02	3:01	—	—	—	Méhkerék >	5:52	6:36	—	—	—	Fekete-Ót >	5:44	1:39	—	—	—						
Vaskóh érk.	12:29	8:49	—	—	—	Nagyvárad érk.	9:41	9:21	—	—	—	Szakál >	7:39	3:31	—	—	—	Kötegyán >	6:—	6:45	—	—	—	Fekete-Bátor >	6:06	2:07	—	—	—						
Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.						Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.						Szeghalom—Füzes Gyarmat.						Füzes Gyarmat—Szeghalom.																	
Székelyhid ind.	9:22	6:30	—	—	—	Sz.-Somlyó ind.	3:20	2:—	—	—	—	Szeghalom ind.	10:20	5:50	—	—	—	P.-Ladány ind.	6:50	2:04	—	—	—												
A.-Keresztur >	10:06	7:12	—	—	—	Sz.-Nagyfalu >	3:45	2:27	—	—	—	Füzes-Gyarmat >	10:45	6:17	—	—	—	Szerep >	7:40	2:48	—	—	—												
V.-Abrány >	10:20	7:25	—	—	—	Ipp >	4:02																												